

Advies

Aan: De gemeente Vught
Van: Adviesraad Sociaal Domein
CC:
Datum: 14 juli 2024
Betreft: Gevraagd advies voor de notitie Mantelzorgondersteuning 2024 - 2027

Inleiding/aanleiding

De komende jaren zal steeds meer een beroep worden gedaan op mantelzorgers. Mensen die hun kind, partner of ouders helpen vinden dat vaak heel vanzelfsprekend en zien zichzelf niet als mantelzorger. Ze hebben een ander beeld bij de term en identificeren zichzelf niet als mantelzorger. Mantelzorg overkomt je, omdat 'gewoon' voor elkaar zorgen vaak langzaam overgaat in meer dan gebruikelijke zorg. Ook weten veel mantelzorgers niet dat er aanbod is om hen te ondersteunen of ze weten niet hoe ze hier een beroep op kunnen doen. Om mantelzorgers te kunnen ondersteunen, is het wel van belang dat zij zich van de mantelzorg bewust zijn. Alleen dan kunnen mantelzorgers hulp zoeken, wanneer dit nodig is.

Probleemstelling

Geeft de gemeente Vught met de notitie Mantelzorgondersteuning 2024 – 2027 de juiste en voldoende mogelijkheden en handreikingen om de volgende door de gemeente vastgestelde ambities te bereiken en waar te maken:

- Mantelzorgers zijn zich ervan bewust dat zij mantelzorger zijn.
- Mantelzorgondersteuning is goed vindbaar en toegankelijk voor degene die dat nodig hebben.
- De inzet van de gemeente Vught stelt mantelzorgers in staat om te blijven doen wat nodig is voor hun naasten, door te voorkomen dat zij overbelast raken.
- De gemeente Vught helpt hen die overbelast raken.

Onderzoeksmethode/ wijze van aanpak

- De presentatie van de power-point Mantelzorgondersteuning 2023 – 2026 in juni 2023 is door de ASD nogmaals bestudeerd.
- Aantekeningen ASD over mantelzorgondersteuning van de beleidsmedewerker Meedoen d.d. 30 juni 2023.
- De concept-notitie Mantelzorgondersteuning 2024 – 2027 is gezien.

Advies

- Aanvullende informatie van de beleidsmedewerker Meedoen van de gemeente Vught is gevraagd en ontvangen.
- Diverse artikelen van Movisie zijn geraadpleegd.
- Enige ervaringsdeskundigen zijn bevraagd.

Bevindingen

De notie geeft een goed beeld op welke wijze mantelzorgondersteuning georganiseerd is, wie het betreft en wat de problemen zijn. Toch zijn er wat zaken die ASD anders zou willen zien en daarom ook hierover een advies uitbrengt.

Elk onderdeel waarbij de adviesraad adviseert wordt kort herhaald met opvolgend het advies van de ASD.

Bewustwording

Mantelzorgondersteuning begint bij bewustwording dat iemand mantelzorger is. Om bewustzijn te creëren bij mantelzorgers dat zij mantelzorger zijn, wordt door de gemeente Vught in samenwerking met het Mantelzorg Netwerk Vught een informatiecampagne gestart. Daarbij wordt niet de term 'mantelzorg' gebruikt omdat mantelzorgers zich daar vaak niet in herkennen. Mantelzorgers hebben allerlei verschillende persoonskenmerken en zijn daardoor ook op allerlei verschillende manieren het beste te bereiken. Bij de informatiecampagne wordt daarbij rekening gehouden door diverse communicatiekanalen te gebruiken. Ook werkt de gemeente samen met de partijen uit het netwerk, om hun kennis te benutten over het bereiken van hun specifieke doelgroep.

Deze informatiecampagne is een actie waarbij het resultaat sterk afhankelijk is van vormgeving en uitvoering. Vanwege het belang van deze campagne stellen wij voor de adviesraad mede te betrekken bij deze campagne over de wijze waarop de campagne uitgewerkt en uitgevoerd zal worden.

Individuele mantelzorgondersteuning

In de notitie wordt geconcludeerd dat er behoefte is aan een laagdrempelig punt waar mantelzorgers snel geholpen kunnen worden. Het wordt als essentieel gezien dat bij individuele mantelzorgondersteuning de vraag wordt gesteld: 'wat heeft u nodig, om de zorg voor uw naaste vol te kunnen houden?'

De individuele mantelzorgondersteuning is momenteel georganiseerd binnen Wegwijs+ via Wmo klantmanagers met een taakaccent mantelzorgondersteuning. Doordat de Wmo gemeenten verplicht mantelzorgondersteuning aan te bieden en via de Wmo aan de zorgbehoevende dagbesteding of huishoudelijke hulp kan worden

Advies

toegekend, leek dit een logische wijze om mantelzorgondersteuning daar te beleggen.

Bij mantelzorgondersteuning is het juist gewenst, dat de klantmanager zoveel mogelijk naast de mantelzorger kan staan. Doordat de klantmanager Wmo met een taakaccent mantelzorgondersteuning de pet heeft van Wmo-indiciesteller voor de zorgvrager en de pet van de mantelzorgondersteuner voor de mantelzorger heeft, kan dit voor klanten verwarrend zijn of een drempel opwerpen. Dit blijkt in de praktijk niet altijd een werkbare combinatie te zijn.

De werkgroep uit het mantelzorgnetwerk heeft voor het vraagstuk rond de organisatie van individuele mantelzorgondersteuning gedacht aan de inzet van vrijwilligers met de gemeente in de regio. Wij stemmen in met deze denkrichting en zouden graag zien dat dit als zodanig georganiseerd wordt. De genoemde dubbele rol binnen de gemeente is ons inziens onwenselijk

Mantelzorgverklaringen

Hoewel er geen officiële mantelzorgverklaring bestaat, wordt door diverse instanties wel om een mantelzorgverklaring gevraagd. Klantmanagers van Wegwijs+ kunnen in een huisbezoek de mantelzorgsituatie in kaart brengen en hierover rapporteren. In het verleden is dit enkele keren gedaan en voldoende gebleken. Indien doorverwijzing naar een medisch adviesbureau noodzakelijk is, vergoedt de gemeente deze kosten.

Gezien de verwachte toename van het aantal mantelzorgers is het ook te verwachten dat de vraag naar mantelzorgverklaringen zal toenemen. Wij adviseren dan ook een beperkte procedure met standaardformat in te voeren voor zo'n mantelzorgverklaring.

Jonge mantelzorgers

Maar liefst één op de vier kinderen is jonge mantelzorger.

Voor het signaleren van jonge mantelzorgers is een rol weggelegd voor diegenen die dicht bij gezinnen staan (o.a. hulpverleners, huisartsen) en diegenen die het meest contact hebben met kinderen en jongeren buiten het gezin om. Dit is vooral de school.

Het aanbod van ondersteuning voor jonge mantelzorgers (tot 12 jaar) is op dit moment vrij summier. Momenteel bekijkt de gemeente samen met de partners uit het netwerk wat we deze groep nog meer kunnen bieden.

Advies

Vanwege de zeer kwetsbare doelgroep vragen wij dit aanbod zo snel mogelijk in beeld te brengen dan wel te ontwikkelen.

Werkende mantelzorgers

Het merendeel van de mantelzorgers heeft betaald werk. Er is krapte op de arbeidsmarkt waardoor mantelzorgers onmisbaar zijn op de werkvloer, terwijl aan de andere kant door het tekort aan zorgpersoneel een steeds groter beroep wordt gedaan op de mantelzorger.

Of werkenden de mantelzorg nu en in de toekomst kunnen blijven volhouden, hangt af van de mate waarin zij mantelzorg en werk goed kunnen combineren en of zij daar, waar nodig, in worden ondersteund. Zoals gezegd adviseren wij rond de organisatie van individuele mantelzorgondersteuning de inzet van vrijwilligers met de gemeente in de regio.

Een inzet die bij het laatste mogelijk gevraagd kan worden is de onafhankelijke ondersteuning van een mantelzorgmakelaar. Een mantelzorgmakelaar ondersteunt mantelzorgers bij uitzoekwerk en regeltaken op het gebied van zorg, wonen, welzijn, financiën en de combinatie werk/mantelzorg. Doel van zijn of haar taak is het terugdringen of voorkomen van overbelasting.

Zoals reeds gezegd adviseren wij rond de organisatie van individuele mantelzorgondersteuning de inzet van vrijwilligers met de gemeente in de regio. Als daarbij de aanvullende verzekering een mogelijke gevraagde inzet voor een onafhankelijk mantelzorgmakelaar niet wil bekostigen, stellen wij voor deze via de gemeente te bekostigen.

De waardering voor mantelzorgers

De gemeente heeft waardering en oog voor de mantelzorger en deze onder de aandacht te brengen bij professionals. Samen met het mantelzorgnetwerk zal de gemeente in kaart brengen welke activiteiten en waardering er voor mantelzorgers zal zijn rond de dag van de mantelzorg en dit met een gezamenlijke kalender communiceren.

Als adviesraad vinden wij dat er voor de mantelzorgers veel waardering dient te zijn. Wij kunnen dan ook niet anders dan alle initiatieven die deze waardering vorm geven van harte toejuichen.

Conclusies en aanbevelingen

Advies

- Wij adviseren mbt de informatiecampagne over bewustwording bij mantelzorg mede de adviesraad te betrekken over de wijze dat de campagne vorm gegeven wordt en uitgevoerd zal worden.
- De werkgroep van het mantelzorgnetwerk heeft voor het vraagstuk rond de organisatie van individuele mantelzorgondersteuning gedacht aan de inzet van vrijwilligers met de gemeente in de regierol. Wij stemmen in met deze denkrichting en adviseren dat dit als zodanig georganiseerd wordt. De dubbele rol binnen de gemeente is ons inziens onwenselijk'.
- Gezien de verwachte toename van het aantal mantelzorgers is het ook te verwachten dat de vraag naar mantelzorgverklaringen zal toenemen. Wij adviseren dan ook een beperkte procedure met standaardformat in te voeren voor zo'n mantelzorgverklaring.
- Vanwege de zeer kwetsbare doelgroep vragen wij het aanbod voor jonge mantelzorgers zo snel mogelijk in beeld te brengen dan wel te ontwikkelen.
- Wij adviseren rond de organisatie van individuele mantelzorgondersteuning de inzet van vrijwilligers met de gemeente in de regierol. Als daarbij de aanvullende verzekering een mogelijke gevraagde inzet voor een onafhankelijk mantelzorgmakelaar niet wil bekostigen, stellen wij voor deze via de gemeente te bekostigen.
- Van de ambitie dat de gemeente Vught die mantelzorgers helpt die overbelast raken zien wij vrij weinig uitwerking in deze notitie. Wij adviseren dit daar waar mogelijk uit te breiden.
- Als adviesraad vinden wij dat er voor de mantelzorgers veel waardering dient te zijn. Wij kunnen dan ook niet anders dan alle initiatieven die deze waardering vorm geven van harte toejuichen.

Uw reactie op dit advies stellen wij zeer op prijs.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Vught,

Naam

René van Vugt

voorzitter ASD Vught